

POVIJEST JU-JITSE I JUDO A U HRVATSKOJ

Budući da je Hrvatska kao pomorska zemlja povezana sa cijelim svijetom, Hrvatska i hrvatski pomorci, trgovci i iseljenici upoznali su se također i s borilačkim vještinama i športovima Dalekog istoka, koje su donosili i u svoju domovinu Hrvatsku.

Prve tragove borilačkih športova nalazimo u priručniku Maksa Brucka izdanog pod nazivom „Jiu-Jitsu, japansko umijeće“ u Đakovu 1905. godine. Autor je Japanac barun Amaru. Priručnik ima četiri poglavlja: Nešto općenito, Propisi za način života, Pripravničke vježbe i Vještački hvatovi jiu jitsu.

Jedan od značajnih učitelja „jiu-jitse“ u nas je Aleksandar Sumakov, porijeklom Ukrajinac, koji je vježbao pripadnike redarstvenih službi u Hrvatskoj za vrijeme Austro-Ugarske Monarhije. Poznati je tečaj u Splitu 1914. godine gdje su nastupali i članovi Hrvatskog Sokola.

U Zagrebu je jiu-jitsu počeo podučavati Ralph Hocke, Nijemac, inače atletski trener zagrebačkog HAŠK-a. R.Hocke je 1920. godine osnovao Zagrebačku školu jiu-jitsua. Uz niz javnih nastupa R.Hocke napisao je i priručnik pod naslovom „Điu-đicu“ 1924-te godine.

Od 1939. pa do 1941. godine u Zagrebu je živio i djelovao Oto Baumgarten, rođen 4. lipnja 1913. u Trbovlju, Slovenija. Inače je studirao filozofiju u Sloveniji i Austriji. Kao vrsni poznavatelj jiu-jitse bio je jedan od glavnih trenera u bečkoj policiji. Po povratku u Sloveniju stradao je u ratnom vihoru 1945. godine.

Za vrijeme drugog svjetskog rata u Hrvatskoj borilački športovi i vještine vježbaju se u specifičnoj odijelci za borilačke športove – kimonima, te uvježbavaju u vojnim i policijskim postrojbama.

U Zagrebu se nakon završetka rata povećava zanimanje za zahvate samoobrane jiu-jitcu s ostalim borilačkim športovima, a vježba se uglavnom u društvima za tjelesni odgoj i policiji. Jedan od većih važnih središta za jiu-jitsu i za borilačko teško-atletске športove od 1946. godine bila je športska dvorana na Novoj Vesi 72. Tečajeve, seminare, učenje i treniranje borilačkih športova i vještina u Športskoj dvorani Nova Ves 72 od 1946. do 1964. godine za građane i policiju vodi i organizira profesor Branko Sviben, majstor - crni pojas III Dan za samoobranu jiu-jitsu, Ivan Branović, majstor - crni pojas III Dan, Drao Zorando, majstor - crni pojas II Dan i niz vrsnih asistenata i instruktora koji djeluju sve do danas.

Poslije drugog svjetskog rata, u Novoj Vesi, u susjedstvu športske dvorane živio je Hugo Roshantz, Nijemac. Radio je kao poratni zarobljenik u Siemensu – Končaru. Roshantz je bio veliki poznavatelj jiu-jitcu-a i judo-a. Nosio je majstorski pojas II Dan, a bio je vrsni demonstrator i natjecatelj za judo u lakšim kategorijama. Dolaskom u susjednu športsku dvoranu, a potaknut od više entuzijasta studenata Zagrebačkog sveučilišta koji su djelovali u Studentskom boks klubu Zagreb, odlučio je pokazati i svoje znanje i sposobnost u vođenju i treniranju judo-a i jiu-jitcu-e. Započeo je sa školskom 1950/51. godinom.

Dana 7. veljače 1951. godine osnovan je Akademski ju-do klub Zagreb (AJKZ), a od ožujka 1952. AJKZ dolazi pod patronat Akademskog športskog društva „Mladost, Zagreb. Od 19. do 22. travnja 1952. članovi AJKZ posjetili su i pokazali judo šport i jiu-jitcu u Banja Luci, BiH. Prijem je bio izvanredan. To je bio prvi službeni protokolarni posjet susjednoj republici.

Godine 1952. u dvorani TAK „Jedinstvo“, održano je prvo prvenstvo Hrvatske u judou na kojem su nastupili samo članovi „Mladosti“ jer drugih klubova jos nije ni bilo. Tada je održano 8 borbi. To je ujedno bilo prvo službeno judo natjecanje na prostoru čitave bivše Jugoslavije.

Prvo prvenstvo Hrvatske u judou za žene održano je 1969. godine u dvorani OTAK Lika, a 1970. godine u Zagrebu održano je prvo prvenstvo bivše Jugoslavije za žene u judou.

Prvo službeno prvenstvo bivše Jugoslavije u judou održano je 1954. godine , a godinu dana kasnije 1955. godine Judo odbor Hrvatske organizira službeno prvenstvo bivše Jugoslavije, gdje je član judo kluba „Mladost“ Dinko Manenica osvojio prvo mjesto.

Pod vodstvom međunarodnog njemačkog suca Richarda Unterbergera održan je 1955. godine u Zagrebu prvi ispit za polaganje judo pojaseva.

Prvi seminar za suce u judou održan je u Zagrebu 1955.godine i to je bio početak sustavnog obučavanja sudaca judo športa.

U Zagrebu je 01.10.1951. godine započela sa radom prva krovna savezna organizacija za judo pod nazivom Judo odbor bivše Jugoslavije (pri Teškoatletskom savezu Hrvatske) koja 1954. godine seli u Beograd.

Judo Podsavez Zagreba osnovan je 1960. godine, danasnji Zagrebački judo savez. Judo odbor Hrvatske osnovan je 12.03.1960. godine u Zagrebu, današnji Hrvatski judo savez.

Svečanom sjednicom koja je održana 08.12.2001. godine u Zagrebu proslavljena je 50. obljetnica judoa u Hrvatskoj.

Osnutak još nekih JK u RH : JK "Rijeka" u Rijeci osnovan je 1959. god., JK „Natsui“ preteća JK „Dubrovnik“ u Dubrovniku osnovan 1966 god., JK „Mladost“ osnovan je 1964 god. u Osijeku , itd..

„Jiu-jitsu“ se , nakon službenog formiranja judo klubova i nadležnih judo foruma, na prostorima bivše Jugoslavije i Republike Hrvatske, i dalje trenirala isključivo kao vještina i to kao nadgradnja judoa unutar pojedinih judo klubova te također kao utilitarna vještina pri policiji i vojsci. Poznato je da su pri tadašnjoj „miliciji“ a i nakon osamostaljenja Hrvatske u policiji RH , organizirane tzv. „Policijske igre“ tj. natjecanja u kojima su djelatnici tih organizacija nastupali na internim natjecanjima – između ostalih športova i svojih aktivnosti i u prikazu (demonstracijama) pojedinih „jiu-jitsu“ zahvata, te osvajali prigodna priznanja, medalje i pehare. Iako se u tom periodu unutar tih državnih institucija „jiu-jitsa“ radila isključivo kao utilitarna vještina (čak i vrlo često miješane sa drugim borilačkim oblicima a kasnije i „stilovima“ i varijantama „jiu-jitse“) , taj period je izuzetno važan i značajan za kontinuitet daljeg uspješnog kvalitativnog i kvantitativnog razvoja „ju-jitse“ iz vještine u suvremeni i kompletni borilački šport u Hrvatskoj !

„Jiu-jitsu“ – točno : JU-JITSU, kao suvremeni borilački ŠPORT, u Europi se počeo razvijati i formirati svoje krovne europske i svjetske organizacije u 60-tim i 70-tim godinama prošlog stoljeća. Prihvatanje ju-jitsu-a kao športa unutar sustava policije i vojske u nekim europskim zemljama išlo je glatko, logično i bez velikih problema. No, u nekima je to išlo veoma teško iz raznih razloga (neujednačena gledišta unutar tih državnih sustava na korisnost ali i na načine kontinuiranog bavljenja ju-jitsom kao natjecateljskim športom i za djelatnike tih sustava, strah od mogućih povređivanja na natjecanjima koji bi eventualno udaljili za neko vrijeme djelatnika iz redovite službe, moguća vidljivost povreda djelatnika pri redovitom obavljanju službe, zakonska nereguliranost takovih mogućih situacija, potrebe za pravdanjem odsustva sa posla zbog priprema i natjecanja te redovitih prava i obveza djelatnika u službi, pojave osoba sa različitim „tečajevima“ i „uvjerenjima“ za različite oblike i varijante samoobrane stečenim u inozemstvu koji su bili zatečeni i u nedoumici pred pojavom ju-jitse kao športa, različiti subjektivni stavovi i gledišta koji su jednostavno zazirali od uvođenja bilo čega novoga i funkcionalnijeg u pojedini sustav te stoga na razne načine kočili njeno službeno uvođenje u funkcioniranje pojedinih sustava, pojavljivanje i organizirani lobistički pritisak drugih borilačkih športova i vještina koje samo parcijalno daju odgovore i rješenja za potpunu specifičnu pripremu djelatnika sustava, itd.).

Nešto prije 2000. godine, u Zagrebu, u okviru Specijalne Jedinice Policije „ALFA“ MUP-a RH, točnije, **unutar tada već formiranog i uspješno aktivnog sportskog Karate Kluba „ALFA“ osnovanog 1996. godine pri SJP „ALFA“**, značajnije je pokrenuta ideja o organiziranom uvođenju prikladnog oblika obuke i bavljenja djelatnika MUP-a RH ju-jitsu ŠPORTOM , a u cilju kako kontinuiranog pripremanja, obuke i usavršavanja djelatnika MUP-a RH na tom specifičnom i

zahtjevnom području njihove obuke tako i moguće kompatibilnosti obučenosti tih djelatnika pri specifičnim stručnim suradnjama sa policijama ostalih europskih zemalja. Ta ideja se nešto kasnije i počela konkretizirati : na Osnivačkoj Skupštini održanoj dana : **19.11.2003. godine, osnovan je u Zagrebu** pri SJP „ALFA“ MUP-a RH : **PRVI HRVATSKI POLICIJSKI AMATERSKI ŠPORTSKI JU-JITSU KLUB „ALFA“** (registriran : 12.02.2004. godine), koji izuzetno uspješno promiče ju-jitsu kao šport i među djelatnicima ali i među građanstvom.

Franjo Begonja